

USPEŠNA VZGOJA SADIK

Vzgoja lastnih sadik je pri sonaravnem vrtnarjenju pomembna, saj imamo le tako sami kontrolo pri rasti rastlin od semena do pridelka. Na tem mestu so zbrana splošna navodila o procesu vzgoje sadik, ne glede na letni čas in vrsto zelenjave.

Kaj potrebujemo za vzgojo lastnih sadik?

Vzgoja sadik se z vrtnarsko sezono začne v sredini februarja. Do takrat imamo čas, da si pripravimo vse potrebno. Od vsega naštetega je poleg semen najpomembnejša izbira kvalitetnega substrata, s katerim zagotovimo kvalitetno osnovo, ki se nadaljuje z univerzalno rodovitnimi tlemi na vrtu. Za vzgojo sadik potrebujemo:

- **Semena zelenjave**

Lastna, izmenjana, podarjena, kupljena, ni pomembno na kakšen način jih dobimo. Glavno je, da imamo na zalogi semena zelenjave, katero želimo gojiti. Pri semenih, ki so shranjena v originalni embalaži, preverimo rok uporabnosti. Lahko naredimo tudi test kaljivosti pred glavno setvijo semen.

- **Substrat za vzgojo sadik**

Izberemo čim kvalitetnejši substrat. Dobra izbira je Biobrazdina Prst, ki je kompostna mešanica, obogatena z vermikompostom, primerna za uporabo v ekološkem kmetijstvu. Še boljše izkušnje pa z Gramoflor Biotray+ Eco-mix. Za plodovke in dognojevanje substratu primešamo tudi Vermikompost. Če zaupamo doma pridelanem kompostu lahko uporabimo tudi tega, a ga za ta namen presejemo, da dobimo prhko in zračno teksturo. Zemlja iz vrta ni primerna za vzgojo sadik, saj se v lončkih zbije in postane anaerobna.

- **Gnojilo za sadike**

Sam substrat naj bo kvaliteten z dovolj hranili. Kdor cilja na zares kvalitetne sadike, predvsem pri paradižniku, čiliju, paprikah, jajčevcih, ki imajo dolgo rastno dobo kot sadike, priporočamo uporabo koristnih mikroorganizmov EM ali ekološka gnojila Organic Nutrients.

- **Sadilni lončki in platoji**

"Kalilnik" – večje sadilne posodice - uporabimo jih pri prvi fazi vzgoje sadik, ko sejemo semena na gosto, preden jih pikiramo vsako v svojo sadilno celico. Ne pikiramo vseh rastlin, preveri seznam [tukaj](#).

Sadilni platoji – uporabljamo jih v drugi fazi, ko rastline pikiramo v posamezne sadilne celice v sadilnem platuju, kjer ostanejo do presajanja na prosto. V splošnem se uporabljajo 3 različne velikosti sadilnih celic.

Sadilne lončke – uporabimo jih za vzgojo večjih sadik in zelenjave, ki se ne pikira – buče, bučke ter kumare. Prav tako uporabimo za presajanje sadik iz plodovnika, če jim zmanjkuje hranil in na vrtu še niso primerni pogoji za presajanje (npr. nizke temperature v mesecu maju).

Podstavek za sadilne platoje in lončke – z njim ulovimo višek vode, ki odteče skozi substrat in zaščitimo površino na kateri vzgajamo sadike. Še posebej pomembno, če sadike gojimo v hiši.

Posodo za substrat – za lažje ravnanje s substratom in mešanje različnih substratov za željeno mešanico. Posodo za substrat lahko uporabljamo tudi za podstavek za sadilne platoje in lončke.

- Ostali pripomočki

Označevalniki – vse kar posejemo si skrbno označimo tako, da se nam napisi ne izgubijo ali zbršijo. Na plastične bele palčke, nalepke, les, kamenčke... S svinčnikom napišemo kdaj (datum) in kaj (sorto) smo sejali.

Lopatko – za lažje ravnanje s substratom in polnjenje sadilnih posod, platojev ter lončkov.

Zalivalka ali pršilka – z nežnim in širokim curkom, da velike kaplje ne poškodujejo malih in nežnih rastlinic.

Prostor kjer vzgajamo sadike

Za uspešno rast in obilen pridelek na vrtu, potrebujemo zdrave in krepke sadike. Zato so optimalni pogoji pri vzgoji sadik pomembni. **Sadike spomladi vzgajamo v notranjih prostorih, kjer zagotovimo dovolj toplo okolje in s tem optimalno temperaturo.** Drugi ključni element pa je osončenost rastlin.

Kdaj in kako začnemo z vzgojo sadik

Pripravljeno imamo vse, kar potrebujemo za vzgojo sadik in uredili smo si prostor, kjer jih bomo vzgajali. Z vzgojo začnemo, ko je za posamezno zelenjavo pravi čas, v splošnem s prvimi sadikami začnemo okoli 15. februarja. Za lažjo organizacijo in časovno načrtovanje, je pri vsaki zelenjavi v zavihku [od A do Ž](#), napisan njen optimalni čas za vzgojo sadik.

Večino sadik najprej sejemo v sadilno posodico "KALILNIK" in nato prepikiramo v večje sadilne celice. Grah, koruzo, kumare, buče, bučke, lubenice, melone pa takoj sejemo v končne sadilne celice in jih ne pikiramo. Za njih izberemo plato ali sadilne lončke.

Naslednji korak je pikiranje rastlin

Ko rastline vzklijejo, najprej razvijejo klična lista, ki se po obliki razlikujeta od pravih listov rastlin. Pravi listi rastline so tisti po katerih že prepoznamo posamezno zelenjavo in jo ločimo med seboj. Njihov razvoj se začne takoj za kličnima listoma in je znak, da so male rastlinice pripravljene na pikiranje. Iz goste zasaditve v večjih posodicah, jih presadimo v posamezne celice v sadilnih platojih oziroma sadilne lončke pri večjih rastlinah. Tako jim zagotovimo dovolj prostora in hranil za nadaljnji razvoj.

Nega sadik in utrjevanje

Ves čas skrbimo, da imajo sadike dovolj vlažen substrat. To pomeni, da ni suh in hkrati ne sme zastajati voda. Zalivamo z zalivalko ali razpršilko, ki ima nežen in širok curek, da ne poškodujemo nežnih rastlinic. Če se čez čas po pikiranju nivo substrata posede, ga dodamo in zapolnimo do vrha celic oziroma lončkov. Plodovkam 1 mesec po pikiranju kar po vrhu substrata dodamo vermikompost. S tem v substrat dodamo novo dozo hranil, ki jih plodovke potrebujejo v času rasti do presajanja na prosto.

Pozorni smo na temperaturo in zadostno osončenost.

Pred presajanjem na prosto je zelo pomembna **faza utrjevanja sadik**. Da rastline ne doživijo šok zaradi spremembe okolja in na vrtu ne zastanejo v rasti ali celo propadejo, jih moramo pripraviti na zunanje pogoje.

Presajanje sadik na vrt

Pri presajanju na prosto se nam ne sme muditi. Zopet upoštevamo optimalen čas, ki je primeren za presajanje in uspevanje zelenjave na prostem. Spomladi s presajanjem počakamo, da so tla dovolj topla. V mrzlih tleh nekatere rastline ne razvijejo svojih korenin, kar ima trajne posledice na kakovost rasti. S prezgodnjim presajanjem spomladi si tako lahko poslabšamo pridelek.

Pripravljeno gredo s kompostno zastirkotik pred setvijo pohodimo ali kako drugače potlačimo. Tako stisnemo kompost, da je čim bolj kompakten, da se koreninske grude bolje razširijo v tla. Na gredi si označimo vrste ali mrežo. S sadilnim klinom ali pa kar z roko naredimo primerno velike luknje. Ko imamo narejene vse luknje, začnemo presajati sadike.

Sadike položimo tako globoko, da je vrh koreninske grude 1 cm do 3 cm pod nivojem kompostne zastirke na gredi. Sadika je tako nekoliko v jamici, zaradi česar je v začetku bolj v zavetrju in ima na voljo več vlage iz tal. Po presaditvi vseh sadik gredo obilno zalijemo. Po potrebi pokrijemo z vrtno kopreno ali drugo zaščito pred škodljivci. V naslednjih dveh tednih smo pozorni, da je greda vedno dovolj vlažna, še posebej, če je vreme suho in vroče.

Povzeto po »Vrt obilja«.